

OBSAH:

I. Část textuelní. Chudinství v království Českém na počátku XX. století.

Napsal Dr. Karel Engliš.

	Strana
A. Úvod. I. Methoda šetření	I
II. Přehled zákonodárství chudinského: A. <i>Historický vývoj</i> . B. <i>Právo domovské</i> . C. <i>Předpisy o chudinství</i> : a) Všeobecné zásady. b) Obsah nároku na chudinské opatření a druhy chudinské péče. c) Chudinské břemeno. d) Poměr obce k jiným orgánům chudinským. e) Orgány chudinské péče. f) Řízení v zálež. chudinských	XXVI
III. K pojmu veřejného chudinství a sociální péče. Pořad práce. A. <i>Veřejné chudinství, sociální péče</i> . B. <i>Pořad práce</i>	XXXIII
B. Počet a osobní poměry podporovaných osob. Příčiny podpory.	
I. Počet chudých	XXXVI
II. Osobní poměry osob obcemi podporovaných	XLIII
III. Příčiny podpory: a) <i>Methodický úvod</i> . b) <i>Příčiny individuální</i> : 1. Rozhled. 2. Rozčlenění chudých osob obcemi podporovaných dle hlavních příčin podpory. 3. Příčiny vedlejší. 4. Rozdíly hlavních skupin osob: a) Děti mladší 14 let. b) Mužové starší 14 let. c) Ženy svobodné. d) Ženy vdané. e) Vdovy a ženy rozvedené, pokud se týče opuštěné. 5. Obce větší a menší. c) <i>Příčiny sociální</i>	XLIX
C. Chudinská péče v království Českém dle druhu podporovaných osob.	
I. Péče o osoby k práci způsobilé. I. Rozhled. <i>Žebráci a tuláci</i> . a) Rozhled. b) <i>Žebráci a tuláci</i>	LXI
II. Prostředky povahy chudinské. A. <i>Pokladny a spolky pro zamezení žebroty</i> . a) Pokladny pro místní chudé. b) Spolky proti žebrotě: 1. Po stránce správní. 2. Statistika	LXVII
B. <i>Lidové kuchyně</i> . a) Rozhled. b) Kuchyně obecní. c) Spolky pro udržování lidových kuchyní	LXXII
C. <i>Asyly, ohřívárny</i> . a) Rozhled. b) Ohřívárny a útulky pro osoby nezaměstnané, bez přístřeší a pod. 1. Spolek pro útulnu v Praze (Prager Asylverein für Obdachlose). 2. Dobročinný spolek pro ohřívárny. 3. Ostatní ústavy toho druhu. c) Útulky pro učně, obchodní příruční, služby, osoby pracující mimo domov a pod. 1. Hospic jednoty katolických tovaryšů. 2. Johanneum. 3. Lehrlingsheim. 4. Útulek pro židovské obchodní učně. 5. Útulny pro služby. 6. Záštit. 7. Ženský Asyl družiny blahosl. Anežky České. 8. „Frauenheim“. 9. Dámský kruh. 10. Mädchenheim. 11. „Ochrana dívek v Praze“. 12. Ostatní	LXXIV
D. <i>Spolky pro blaho propuštěných trestanců</i> . a) Po stránce správní. b) Statistika	LXXVII
III. Organizace pracovního trhu. a) <i>Rozhled</i> . b) <i>Působnost stravoven v Čechách</i> : 1. Po stránce správní. 2. Statistika. c) <i>Sprostředkování práce</i> : 1. Rozhled. 2. Bursa práce. 3. Veřejné sprostředkování práce v království Českém. d) <i>Práce z nouze; pojišťování proti nezaměstnanosti. Dělnické spolky na podporu nezaměstnaných</i> : 1. Práce z nouze. 2. „Ohřívárna a zaměstnávací ústav pro nezaměstnané“ („Wärme-stuben- und Beschäftigungsanstalt für Arbeitslose“). 3. Pojišťování proti nezaměstnanosti. 4. Dělnické spolky na podporu nezaměstnaných	LXXIX
IV. Instituce povahy policejní. A. <i>Donucovací pracovny a polepšovny</i> . B. <i>Věznice král. hlav. města Prahy</i>	LXXXIX
II. Péče o děti. A. <i>Prameny</i>	XCIII
B. <i>MLádež ochrany potřebná</i> : a) <i>Úvod</i> . b) <i>Počet dětí ochrany potřebných</i> . c) <i>MLádež mravně zpuštělá zvlášť</i>	XCIV

- C. Péče o děti ve věku útlém: I. *Péče o šestinedělky*. II. *Jesle*. III. *Opatrovny a školy mateřské*. IV. *Útulky pro školní mládež*. V. *Polévkové ústavy*: a) Spolky pro stravování chudé školní mládeže. b) Obecní ústavy polévkové. VI. *Spolky na podporu chudé školní mládeže*. VII. *Feriální osady*: a) Spolky. b) Počet feriálních výprav úhrnem. VIII. *Ostatní zařízení* XCVII
- D. Péče o nemanželské děti. I. *Počet nemanželských dětí*. II. *Nalezinectví v království Českém*: a) Počátky nalezinecké péče v král. Českém před r. 1789: 1. Dějinný přehled. 2. Organizace. 3. Statistika. b) Vývoj nalezinectví po r. 1789: 1. Dějinný vývoj. 2. Nynější organizace. 3. Statistika: aa) Pohyb chovanců v nalezinci. bb) Pohyb chovanců v Karlínské filiálce. cc) Pohyb nalezenců ve venkovské péči. dd) Nalezinecká péče v celku. ee) Náklad na nalezinectví. ff) Náklad na nalezinectví byl uhrazen. c) Kritika. Reformní náběhy. III. *Ostatní péče o děti nemanželské* CIV
- E. Péče o děti opuštěné, osiřelé, ohrožené a mravně zpustlé. I. *Polepšovny*. II. *Vychovatelny*: a) Vychovatelna v Libni. b) Vychovatelna arcivévodkyně Alžběty. c) Vychovatelna manželů Olivových v Říčanech. III. *Útulky pro mládež opuštěnou, osiřelou, zanedbanou a mravně zpustlou*: a) Pražská útula městská pro dívky žebravé, toulavé neb bez přístřeší. b) Jednota pro blaho propuštěných káránců mladistvých v Praze. c) Útulek sv. Josefa na Král. Vinohradech. d) Filantropická družina bývalých žákyň vyšší dívčí školy v Praze. e) Ochrana opuštěných a zanedbaných dívek v Praze. f) Družina katolických dam zřízená k vydržování asylu milostného Pražského Jezulátka pod ochranou sv. Josefa v Praze. g) Sct. Josephsheim. h) „Kongregace chudých služek Ježíše Krista“ v Praze. i) Družina blahoslavené Anežky České: 1. Besídky. 2. Malý domov. 3. Ženský asyl družiny blahoslavené Anežky České. k) Domov pro děti opuštěné a osiřelé. l. Patronát mládeže (Patronat der Jugend), m) Domovina. IV. *Sirotčince*: a) Okresní sirotčince, b) Obecní sirotčince, c) Spolkové sirotčince, d) Jinaké soukromé sirotčince. V. *Spolky na ochranu mládeže*. VI. *Jiné spolky pro péči o sirotky a mládež opuštěnou*. VII. *Zemský sirotčí fond* CXVI
- F. Péče o děti tělesně abnormální CXXVI
- G. Náběhy organizační: I. *Rozhled*. II. *Německá ústředna pro péči o mládež v Praze* (Zentralstelle für deutsche Waisensorge u. Jugendfürsorge in Böhmen). III. *Zemské komise pro péči o dívky a ochranu mládeže v království Českém*: a) Účel, b) Prostředky. IV. *Sirotčí rady*: A. Úvod. B. Sirotčí rady dle vzoru Janischova. C. Sirotčí rady zakládáné z podnětu zemského výboru: a) Rozhled. b) Složení sirotčích komisí. c) Působnost sirotčích komisí. D. Doslov CXXVI
- III. Péče o osoby choré, nemocné a rekonvalescenty. A. Péče o slepé: a) Rozhled. Počet slepých. b) Soukromý ústav pro vychovávání a léčení chudých slepých dětí a na oči chorých v Praze na Hradčanech. c) Klárův ústav slepců. d) Ústav pro zaopatřování slepců „Francisko-Josefinum“. ad b—d: Statistika. e) Podpurný spolek nevidomých (slepých) pro země koruny České v Praze CXLI
- B) Péče o hluchoněmé: a) Počet hluchoněmých. b) Ústavy hluchoněmých. c) „Verein zur Unterstützung hilfsbedürftiger Taubstummen“. d) „Dobročinný komitét dam v král. věnném městě Hradci Král.“ e) „Sct. Franz von Sales Taubstummen-Unterstützungsverein“ (Spolek na podporu hluchoněmých sv. Františka Sal. na Smíchově) CXLIII
- C. Péče o epileptiky CXLV
- D. Péče o slabomyslné: a) Počet kretinů. b) Pomocné školy. c) Ernestinum CXLV
- E. Péče o choromyslné: a) Choromyslní mimo ústavy. b) Péče ústavní CXLVII
- F. Péče o nemocné plicními chorobami: a) Úmrtnost tuberkulosou v král. Českém v l. 1902—1905. b) Ve veřejných nemocnicích bylo ošetřeno. c) Sanatorium Dra. F. Hamzy v Luži. d) Zemské pomocné spolky pro nemocné plicními chorobami v král. Českém CXLIX
- G. Péče o osoby choré zhoubnými novotvary zvláště rakovinou CLI
- H. Péče o mrzáky a osoby postižené nezhojitelnými nemocemi: a) Rozhled. b) Okresní chorobince. c) Vincentinum. d) Růžencová výroba v Praze CLI
- I. Všeobecná péče o nemocné a rekonvalescenty: a) *Rozhled*. b) *Nemocnice*. c) *Spolky a ústavy pro péči o rekonvalescenty*: 1. Arbeiterrekonvaleszentenheim. 2. Útulek pro rekonvalescenty v Tuchoměřicích. 3. Rakouská spo-

lečnost bílého kříže. 4. Humanitärer Verein „Erzherzogin-Witwe, Kronprinzessin Stephanie“ für kurbedürftige k. k. Beamte, k. k. Professoren und k. k. Lehrer“. 5. Verein zur Gründung eines Kurhauses in Karlsbad für Lehrer u. Lehrerinnen, a „Institut zur Errichtung und Erhaltung eines Militär-Veteranen-Kurhauses“. d) *Spolky pro péči a podporu nemocných*: 1. Dětské ambulatorium a jesle nemocniční. 2. Pomocný spolek dam červeného kříže. 3. Dobrovolný sbor ochranný v Praze. 4. Ostatní spolky pro péči a podporu nemocných. 5. Spolky pro vzájemnou podporu: a) Rozhled. b) Chevra-Kadiše

CLIV

D. Chudinství v král. Českém dle orgánů podporujících.

I. Chudinství veřejné. A. Veřejné chudinství v obcích. 1. Úvod CLIX

II. *Veřejné chudinství v obcích vůbec*: a) Počet podporovaných osob dle způsobu podpory. b) Finanční stránka veřejného chudinství v obcích. 1. Náklad na veřejné chudinství v obcích: a) Celkový náklad. b) Hlavní faktory určující výši nákladu na veřejné chudinství. c) Průměrná výše podpory. d) Hlavní složky nákladu na veřejné chudinství obecní. 2. Příjmy obecních fondů chudinských: a) Hlavní složky příjmů obecních fondů chudinských. b) Příspěvky obcí zvlášť. aa) *Poměr příspěvků obcí k celkovému nákladu na veřejné chudinství v obcích*. bb) *Chudinské břímě obcí o sobě*. 3. Jmenování chudinské ve správě obcí CLX

III. *Veřejné chudinství v obcích různé velikosti*: a) Způsob podpory. b) Finanční stránka veřejného chudinství v obcích. 1. Náklad na veřejné chudinství v obcích. 2. Příjmy obecních fondů chudinských: a) Hlavní složky příjmové. b) Příspěvky obcí zvlášť. 3. Stav chudinského jmenování CLXXV

IV. *Chudinství král. hlav. města Prahy*: 1. Rozhled. 2. Almužny stálé. 3. Podpory okamžité. 4. Výkaz šatstva, prádla a obuvi. 5. Úroků nadačních požívalo. 6. Chorobinec na Karlově. 7. Městský chudobinec u sv. Bartoloměje. 8. Městská věznice. 9. Péče o děti: a) O vychovatelkách. b) O městské útulně. c) Městský sirotčinec arcivévodkyně Gisely na Hradčanech. d) Výchova rodinná. e) Městské opatrovny, školy mateřské a jesle. f) Útulky pro chudou školní mládež. g) Děti skrofulosní. 10. Studijní příspěvky. 11. Doslov CLXXXIII

V. *O uzavřeném chudinství zvlášť*: a) Prameny. b) Všeobecný rozhled. c) Ústavy chudých v král. Českém na sklonku 18. století. d) Nynější uzavřené chudinství obecní. 1. Počet ústavů. 2. Obsazení chudobinců. 3. Náklad na uzavřené chudinství. e) Uzavřené chudinství v obcích s více než 5000 obyvateli. 1. Úvod. 2. Vnitřní organizace ústavů. 3. Ze statistiky. f) Seznam soukromých ústavů pro chudé CLXXXVII

VI. *Střída. A. O způsobu šetření. B. Část statistická*: a) Definice střidy. b) Počet obcí podporujících své chudé střidou. c) Počet osob střidou chodících (pořadovníků). d) Finanční břemeno střidy. C. *Střída po stránce správní*: a) Rozhled. b) Osoby povinné ku přijímání pořadovníků. c) Sazba povinných dní. d) Vykoupení od střidy. e) Způsob a obsah podpory okolkem. D. *Kritika a reforma*: a) Kritický posudek o střidě. b) Reforma střidy CXC VII

VII. *Chudinské řady větších obcí v království Českém. A. Úvod*: a) Způsob šetření. b) Počet a rozsah měst s organizovaným chudinstvím. c) Doba vydání chudinských řádů. d) Všeobecná charakteristika chudinských řádů. B. *Chudinský řád král. hlav. města Prahy*: a) Historický vývoj. b) Obsah Pražského chudinského řádu. C. *Elberfeldský systém*. D. *Chudinské řady obcí s autonomním chudinstvím*: a) Úvod. b) Autonomie chudinství. c) Orgány chudinské správy. d) Působnost chudinských orgánů. 1. Přehled. 2. Působnost jednotlivých chudinských orgánů: a) Otcové chudých. b) Přednostové okresní. c) Okresní shromáždění. d) Chudinská rada. e) Funkce předsedy chudinské rady. e) Jak chudinské řady českých měst hledí přizpůsobiti prostředky chudinské péče potřebám podporovaného, čili jinými slovy, jak uskutečňují zásady racionální chudinské péče. 1. V ohledu osobním. 2. Přizpůsobování podpor časovým změnám. 3. Tarify. f) 1. Řízení v chudinských záležitostech. 2. Tiskopisy (formuláře). 3. Chudinské katastry. ad 1. a) Podávání žádostí. b) Předběžné vyšetřování. c) Návrh na udělení podpory a rozhodování o něm. d) Poukazování a výplata podpor. ad 2. a) Význam formulářů. b) Druhy formulářů. aa) *Formuláře, jichž se užívá při předběžném vyšetřování*. bb) *Formuláře pro jednání okresních shromáždění a chudinské rady*. cc) *Manipulace při vyplátě podpory*. g) Přičlenění uzavřeného chudinství. E. *Chudinské řady obcí Jaroměře, Plzně a Zátce*: a) Jaroměř. b) Plzeň. c) Zatec. F. *Organisace chudinství v obcích, které nemají chudinského řádu* CCIX

VIII. *Účinky nového domovského zákona ze dne 5. prosince 1896 č. 222 ř. z. A. Poměry domovského práva před působností novelly z r. 1896. B. Účinky nového domovského zákona ze dne 5. prosince 1896 č. 222 ř. z.*: a) Ve příčině domovského práva. b) Ve příčině břemene chudinského. C. *Doslov* CCXXXV

B. Chudinská péče zastupitelských okresů	Strana CCXLIX
C. Chudinská a humanitní působnost země	CCL
D. Kritika veřejného chudinství v království Českém: a) Prameny. b) Postup myšlenek. c) Povšechný posudek o chudinském zákoně a veřejném chudinství v království Českém. d) Chudinská péče s hlediska osob podporovaných. e) Rozdělení chudinského břemene. f) Organizace veřejného chudinství	CCLI
II. Soukromá péče chudinská. A. Rozhled	CCLVII
B. Chudinské spolky: a) Methodický úvod. b) Počet chudinských spolků dle směru jejich působnosti: I. Spolky na ochranu mládeže. II. Spolky pro péči o nemocné a choré. III. Spolky na podporu nevěst, šestinedělek a vdov. IV. Spolky pro blaho propuštěných trestanců. V. Spolky na zamezení žebroty. VI. Spolky pro vydržování lidové kuchyně. VII. Spolky pro vydržování asylů a ohříváren. VIII. Spolky pro sprostředkování práce. IX. Spolky pro vzájemnou podporu. X. Spolky zvláštní. XI. Spolky všeobecné: a) Spolky sv. Marie Anežky. b) Spolky sv. Vincence de Paula. c) Ostatní spolky všeobecné. c) Rozčlenění chudinských spolků dle doby založení. 1. Úvod. 2. Stáří chudinských spolků. 3. Vývoj chudinství spolkového. 4. Stav chudinských spolků v minulých letech. d) Místní rozdělení chudinských spolků. e) Členstvo. 1. Počet členů vůbec. 2. Spolky dámské. 3. Spolky židovské. f) Osoby podporované. g) Vydání a příjmy. 1. Vydání. 2. Příjmy. h) Jména chudinských spolků. j) Doslov. Kritické poznámky	CCLVIII
C. Farní chudinské fondy: a) Z dějin farních chudinských fondů. b) Dnešní farní chudinské fondy. c) Výsledky statistického šetření o farních chudinských fondech. d) Obce, v nichž byly dle výkazů V. 1901, 1902 a V. F. zjištěny farní chud. fondy	CCLXXVII
D. Konkrétní fondy chudinské: a) Prameny. b) Vznik konkrétních fondů chudinských a poměr jejich ku farním ústavům chudinským (před r. 1850.). c) Konkrétní fondy ve správě c. k. berních a krajských úřadů v l. 1850—1865. d) Osudy konkrétních fondů chudinských po r. 1865. e) O právní povaze konkrétních fondů. f) Jména konkrétních fondů	CCLXXXI
III. Poměr chudinství soukromého k veřejnému	CCLXXXVIII
E. Doslov	CCXC

Tabulky:

Tab. I. Počet chudých osob podporovaných obcemi v r. 1901 a 1902 dle jednotlivých způsobů podpory	Strana 2
Tab. II. Finance veřejného chudinství v obcích a účinky nového domovského zákona, v letech 1901 a 1902	18
Tab. III. Veřejné chudinství obcí s více než 5000 obyvateli v l. 1901 a 1902:	
A. Počet podporovaných osob	34
B. Finance chudinství a účinky nového domovského zákona	42
Tab. IV. Výsledky individuálního sčítání chudých ze dne 1. června 1906 v 6 okresech a 177 obcích král. Českého:	
A. Osobní poměry chudých osob obcemi podporovaných	52
B. Příčiny podpory	56
C. Rozdělení chudých osob (vyjma děti pod 14 let a vdané ženy) dle pohlaví, povolání a bydliště	62
D. Způsob podpory	67
Tab. V. Přehled chudých dětí osiřelých, opuštěných a mravně zpustlých dle stavu ze dne 31. ledna 1902:	
A. Ve věku školou povinném (od 6—14 let)	70
B. Ve věku do 6 let a od 14—18 let	72
Tab. VI. Chudinské spolky	77
K tab. VI. Názvy a sídla chudinských spolků shrnutých v tab. VI., dle zastupitelských okresů	80
Tab. VII. Trvání chudinských spolků zjištěných r. 1906	97

Tab. VIII. Místní rozdělení chudinských spolků dle zastupitelských okresů	Strana 98
Tab. IX. Výbor poměrných čísel ke statistice veřejného chudinství v království Českém v letech 1901 a 1902:	
A. Dle zastupitelských okresů	106
B. Dle politických okresů	112

Kartogramy:

Kartogr. č. 1. Procento osob obcemi podporovaných během r. 1902	
" " 2. Poplatnost jednotlivých zastupitelských okresů, vyjádřená přímými daněmi přírůžkám podléhajícími r. 1901	vložen mezi str. XL—XLI
" " 3. Náklad na veřejné chudinství v obcích r. 1901, připadající průměrně na 1 obyvatele	
" " 4. Náklad na veřejné chudinství v obcích r. 1901, připadající průměrně na 1 osobu podporovanou	" " " CLXVIII—CLXIX
" " 5. Účast obcí na nákladu chudinském r. 1902	
" " 6. Poměr mezi chudinským břemenem obcí a přímými daněmi přírůžkám podléhajícími r. 1901	
" " 7. Střída r. 1902: a) Procento obcí se střídou	" " " CC—CCI
" " 8. " r. 1902: b) Hustota pořadovníků	
" " 9. Poměr obyvatelstva právního k přítomnému dle stavu z konce r. 1900	
" " 10. Vliv nového domovského zákona ze dne 5. prosince 1896 č. 222 ř. z. na poměry domovské	
" " 11. Vliv nového domovského zákona ze dne 5. prosince 1896 č. 222 ř. z. na veřejné chudinství v obcích v l. 1901 a 1902: a) v ohledu osobním	" " " CCXL—CCXLI
" " 12. Vliv nového domovského zákona ze dne 5. prosince 1896 č. 222 ř. z. na veřejné chudinství v obcích v l. 1901 a 1902: b) v ohledu finančním	